

Aldis Daugavvanags par aktualitātēm «Preiļu Saimniekā»

Evēlīnas Upenieces foto

Egita Terēze Jonāne

Preiļu un Preiļu novada pagastu iedzīvotāji dienu dienā saskaras ar komunālajiem pakalpojumiem, infrastruktūras sakārtošanas projektiem, tāpat patērē siltumu, un to visu pārvalda pašvaldības SIA «Preiļu Saimnieks». “Vietējā Latgales Avīzē” par gatavošanas apkures sezonai, būvprojektiem un citām aktualitātēm iztaujāja šī uzņēmuma valdes locekli Aldi Daugavvanagu (attēlā).

Lūdzu, iepazīstiniet lasītājus ar «Preiļu Saimnieka» vidējās darbības stratēģiju.

– «Preiļu Saimnieka» iepriekšējā stratēģija beidzās 2024. gadā. Stājoties amatā šī gada 10. martā, pirmais uzdevums bija izstrādāt SIA «Preiļu Saimnieks» jaunu stratēģiju. Tā ir uzrakstīta 2026., 2027. un 2028. gadam ar sešiem virzieniem. Tie ir: energoefektīvu, ģimenēm un videi draudzīgu dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumu veicināšana; efektīvu siltumapgādes sistēmu un pakalpojumu attīstība; kvalitatīva ūdensapgādes sistēmu un kanalizācijas pamata pakalpojumu nodrošināšana; ilgtspējīgu un efektīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšana; teritoriju labiekārtošana un pilsētvides uzturēšana; ilgtspējīga un kvalitatīva SIA «Preiļu Saimnieks» pārvaldība.

Kādi darbi, projekti iezīmēti katrā attīstības virzienā?

– Virziens «Efektīvu siltumapgādes sistēmu un pakalpojumu attīstība» paredz, ka nepieciešama jaunu siltumtrašu veidošana; katlumāju efektīva noslodze, tostarp jaunu apkures katlu iegāde u.tml. Arī šobrīd notiek vairāki siltumapgādes projekti, proti, Kooperatīvās ielas projekts, kurā SIA «Preiļu Saimnieks» iesaistījies kā līdzfinansētājs un kura galvenais mērķis ir savienot katlumāju Liepu ielā 2 ar katlumāju Celnieku ielā 1. Nākamajā vasarā jau varēs iedzīvotājiem piegādāt karsto ūdeni, izmantojot tikai katlumājas Liepu ielā 2 apkures katlus. Tāpat tiek īstenots Preiļu pilsētas centra teritorijas pārbūves projekts, un arī tur SIA «Preiļu Saimnieks» piedalās ar līdzfinansējumu. Tas paredz jaunu siltumtrašu izbūvi no Kooperatīvās ielas uz Brīvības, Aglonas un Daugavpils ielu.

Savukārt virzienā «Kvalitatīva ūdensapgādes sistēmu un kanalizācijas pamata pakalpojumu nodrošināšana» sācies jauns Eiropas Savienības finansēts projekts. Tā mērķis ir Preiļu notekūdeņu un dūņu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošana un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija. Kopējās projekta izmaksas būs 3,8 milj. eiro, un mums būs nepieciešams 1,5 milj. eiro aizņēmums Valsts kasē uz 20–30 gadiem.

Īstenojot virziena «Energoefektīvu, ģimenēm un videi draudzīgu dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumu veicināšana» pasākumus, aptaujājam dzīvokļu īpašniekus, kas būtu nepieciešams, lai mājokļi būtu siltumefektīvi.

Virziens «Ilgtspējīgu un efektīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšana» ir viens no sarežģītākajiem, jo SIA «Preiļu Saimnieks» ir 10–15 gadus veca tehnika, tā bieži jāremontē. Tomēr svarīgākais pasākums ir atkritumu šķirošana. Esam vienojušies ar Preiļu novada domi par darba grupas izveidošanu, lai šos aktuālos jautājumus varētu apspriest. Esot ārzemēs, mēs redzam dažādu krāsu atkritumu konteinerus, un tur arī tūristi šķiro atkritumus, metot tos katru savā konteinerā. Ja mēs apietu Preiļus, mēs neredzētu nevienu šādu konteineru. Mums ir konteineri stiklam, plastmasai, metālam, taču tur tiek mesti arī sadzīves atkritumi, turklāt dažkārt pie konteineriem izveidotas sadzīves atkritumu kaudzes. Pēc tam zvana neapmierināti iedzīvotāji, ka atkritumu kaudzes nav izvestas. Būtu jāveic izglītojošs darbs, priecātos, ja mediji pievērstu uzmanību un ja notiktu nodarbbas skolās, kā pareizi šķirot atkritumus.

Redzam, ka Preiļu pilsēta ir apstādīta ar ziediem un zaļumiem. Ne tik patīkami ir, ja vētras laikā tiek aplauzti koki. Tos visus vajadzēja novākt un sakārtot arī parkā. Šie darbi ir virziena «Teritoriju labiekārtošana un pilsētvides uzturēšana» pasākumi.

Protams, svariņi ir «Preiļu Saimnieka» darbinieki, un ir arvien grūtāk labus darbiniekus atrast un noturēt, jo atalgojums šobrīd ir diezgan zems. Mēs skatāmies, ka valstī ceļ minimālo mēnešalgu – nākamgad par 40 eiro un būs 820 eiro, līdz ar to būs nepieciešams šo palielinājumu nodrošināt arī darbiniekiem. Tie katru gadu varētu būt papildus 50 000 eiro budžetā. Mums ir izsludinātas vairākas vakances – namu pārvaldīšanas daļas vadītājs, palīgstrādnieks u. c.

Kad pabeigsiet būvdarbus Kooperatīvajā ielā?

– Būvniekiem pēc plāna viss projekts noslēdzas šī gada beigās. Siltumtrase ir izbūvēta, siltais

ūdens visām mājām ir piegādāts, un notiek asfalta klāšanas un apzaļumošanas darbi. Visiem darbiem, kas saistīti ar siltumtrases ierīkošanu, vajadzētu beigties septembrī. Domāju, ka septembrī – oktobrī Kooperatīvā iela būs vaļā, paliks tikai sīki darbiņi.

Vai būvdarbi (siltumtrašu ierīkošana u. c.) Preiļu centrā notiek atbilstoši grafikam?

– Siltumtrašu ierīkošanas darbi notiek pēc plāna, un pēc pāris mēnešiem tiem būtu jābūt pabeigtiem. Vienīgi, atrokot vecās siltumtrases, atklājas arī vecās kanalizācijas caurules, kuras arī būtu jāmaina. Izkustinot tās, rodas avārijas noplūdes.

Vai kādam mikrorajonam nebūs siltā ūdens šo būvdarbu dēļ?

– Tā ir jauna trase, un siltā ūdens atslēgšanas darbi nav paredzēti.

Vai esat gatavi jaunajai apkures sezonai un vai būs jauns apkures tarifs?

– Katlumājās notiek katlu remonts, un lielākais remonts ir Celnieku ielas katlumājā, jo tur uzstādītais katls ir ražots 1999. gadā. Pēc tam tiks uzsākts katlu remonts arī katlumājā Liepu ielā. Katru gadu katlu remonts ieguldām aptuveni 20 000–40 000 eiro. Tas nav lietderīgi. Lietderības koeficients būtu daudz augstāks, ja katli būtu jauni. Mēs arī veicām aprēķinus katlu nomainībai katlumājā Liepu ielā, un būtu nepieciešami 1,5 milj. eiro, jo papildus jāuzstāda filtri, tie maksā 0,5 milj. eiro. Lai to varētu uzsākt, nepieciešams attīrīt piesārņoto vidi, proti, tur joprojām atrodas mazuta novietne, kurā ir trīs cisternas ar mazutu. Tuvākajā laikā šī mazuta novietne tiks izsūknēta un likvidēta. Līdz ar to varētu izsludināt būvniecības darbus un iepirkumu par jauna katla piegādi, un tas tiktu veikts sešos – deviņos mēnešos.

Runājot par apkures tarifu, tas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (SPRK) tika iesniegts jau pagājušā gada septembrī, un šobrīd tā palūgusi papildu informāciju par noslēgtajiem līgumiem. Mums ir jauns līgums par dabas gāzes piegādi, un gāze ir par 8 % dārgāka, nekā pērn; jauns līgums par elektrības piegādi, un elektrība ir par 20 % dārgāka, nekā iepriekšējā līgumā. Vēl nav jaunā līguma par šķeldas piegādi, jo esošie beigsies decembrī, un septembrī tiks sludināts iepirkums, tad arī noskaidrosies šķeldas cena. Bija atbraukuši trīs SPRK eksperti, kuri pārbaudīja katlumāju tehnisko stāvokli un to atbilstību normatīvajiem aktiem. Tas bija šo trešdien (*intervija notika 14. augustā – E.T.J.*), un tuvākajā laikā būs atzinums.

Latvijā apkures tarifi ir pacelti par 20 %, arī tuvākajā pilsētā Līvānos tas ir pieaudzis par 21 %. Mēs plānojam palielinājumu par 15–18 %, skatīsimies, kādas būs šķeldas cenas. Tāpat siltuma tarifs šajā sezonā mainīsies, par pārejiem tarifiem nekādi dokumenti netiek gatavoti, tas varētu būt nākamajā gadā. Skatīsimies, kādas būs energoresursu – elektrības, degvielas – cenas.

Tāpat jaunais apkures katls šajā apkures sezonā netiks uzstādīts. Vai jūs izmantosiet pārvietojamo katlumāju, kas atrodas Talsu ielā 2a?

– Katlu mājā Talsu ielā 2a notiek remonts, tāpat tiek meklēts

risinājums, kā samazināt troksni un dūmus (varbūt kurināt ar sausu šķeldu).

Ko darīsiet ar ūdens brīvkrāniem Preiļos?

– Redzam, ka ūdens brīvkrāni ir moderna lieta. Daugavpilī uzstādīti divi jauni brīvkrāni. Arī Preiļos – Žika laukumā – var gan piepildīt ūdeni pudelēs, gan padzerties dzīvnieki. Runājot par vecajiem brīvkrāniem, Preiļos tie ir 13, septiņiem esam uzstādījuši ūdens skaitītājus, un esam aicinājuši Preiļu novada domi piešķirt finansējumu, lai mājāsaimniecības pieslēgtos pie centrālā ūdensvada. Par ūdeni brīvkrānos, kur ir skaitītāji, daļēji maksā Preiļu novada dome, bet par ūdeni pārējos brīvkrānos mēs izstrādāsim metodiku.

Kāds risinājums rasts ūdensapgādes sakārtošanai Aizkalnes ciemā?

– Aizkalnes ciemā ūdensapgāde ir ļoti problemātiska. Tur ir maz patērētāju – 41 cilvēks. Centrālais ūdensvads ir aptuveni 2 km garš, tas būvēts padomju laikā un ir ar lielu caurules diametru. Ja šo ūdensvadu piepildām ar ūdeni, tad veco ūdeni jauns nomaina tikai pēc nedēļas. Ūdens atdzelzošanas stacijā ir labs (to pierāda analīzes), taču tas šajā ūdensvadā sastājas. Ūdensvads būtu jānomaina pilnībā, lai varētu dabūt kvalitatīvu ūdeni. Esam nomainījuši filtrus, sūkni u.tml. Ūdens atdzelzošanas stacijās elektrības patēriņš ir liels. Un, ja mēs izmaksas izdalām uz 41 patērētāju, tas ir dārgi, kas rada arī zaudējumus.

Preiļu novada domei būtu jāpieņem lēmumus, un viens no risinājumiem būtu autonomš ūdens dziļurbums.

Nākamais projekts, ko mēs ierosinājam Preiļu novada domei, ir Līču ciema pieslēgšana pie centrālā ūdensvada. Tur būtu ekonomija, jo nebūtu jādarbina ūdens atdzelzošanas stacija un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Tas būtu nākotnes projekts, kurš atmaksātos divos – trīs gados.

Vai Preiļu novadā kādas mājas iedzīvotāji siltina vai siltinās mājas?

– Preiļos ir nosiltinātas desmit mājas, un divas daudzdzīvokļu mājas – 1. maija ielā 5 un Liepu ielā 23 – piedalās «Altum» daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes programmā. Tāpat piecām mājām ir sagatavota tehniskā dokumentācija, lai varētu pieteikties šajā programmā. Paldies mājas vecākiem! «Preiļu Saimnieks» tomēr aicina kopsapulcēs skatīt šos jautājumus, jo, salīdzinot rēķinus, var redzēt, ka siltinātā mājā apkures rēķini ir trīs reizes mazāki nekā nesiltinātā. Galvenie riski ir finansējums – redzot summas, iedzīvotāji baidās kaut ko uzsākt, kā arī birokrātiskās procedūras. «Preiļu Saimnieks» uzņemas projektu vadību un finansējuma meklēšanu. Ja kādam ir interese, nāciet uz «Preiļu Saimnieku».

Bet mājokļu siltināšana jau pirms diviem trim gadiem izmaksāja ap diviem miljoniem eiro. Iedzīvotājiem tās ir nepanesamas izmaksas... Cik mājokļu siltināšana izmaksā šodien?

– Arī šodien tie ir aptuveni

2 milj. eiro, tāpēc ir vajadzīgs Eiropas Savienības līdzfinansējums, un tas ir 35–50 % apmērā. Gaidām, kad atvērs šo «Altum» programmu, lai varētu piesaistīt šo līdzfinansējumu. Jāskatās, kāda ir tā mājas nepieciešamība. Jumtu remonts izmaksā mazāk – 70 000–170 000 eiro. Protams, visas mājas siltināšana būtu efektīvāka.

Cik liels ir iedzīvotāju parāds par komunālajiem pakalpojumiem? Kā atgūstat parādus?

– Pārsvārā tie ir vecie parādi – ap 700 000 eiro, par pusgadu esam atguvuši 40 000 eiro un iesniegtas 15 prasības tiesā. Mēs sadarbojamies gan ar parādu piedzinējiem, gan tiesu institūcijām. Iedzīvotājiem jābūt disciplinētākiem. Netiek samaksāts par pakalpojumiem, tāpēc «Preiļu Saimnieks» strādā ar zaudējumiem, turklāt šī nauda netiek ieguldīta attīstībā. Maksājumi netiek veikti arī māju uzkrājumu fondos, un tas rada riskus un zaudējumus arī iedzīvotājiem.

Kādā no iedzīvotāju sapulcēm tika runāts, ka «Preiļu Saimniekam» ir finansiālas problēmas un ka bija grūtības izmaksāt algas? Kāda ir uzņēmuma finanšu situācija šobrīd?

– Pagājušajā gadā pacēla ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifus, un uzņēmumā nedaudz stabilizējās situācija. Iepriekšējos gados mēs varam redzēt, ka mīnusā ir 0,5 miljoni eiro, 300 000 eiro, pagājušajā gadā – 109 000 eiro. Šobrīd otrajā ceturksnī bija mīnus 12 000 eiro. Jāsaprot – ja «Preiļu Saimniekam» rodas šādi zaudējumi, kaut kas nav kārtībā ar pakalpojumu izmaksām – nepareizi tarifi, nepareizas pakalpojumu cenas. Šogad mēs cenšamies sabalansēt izdevumus ar ieņēmumiem, kaut ko modernizējot, attīstot, lai nākotnē tehnoloģijas aizvietotu cilvēkus utt.

Vai šūnu apraides paziņojums par gaisa telpas apdraudējumu ietekmē «Preiļu Saimnieka» darbu?

– Atkarībā no tā, kurš paziņojuma līmenis tas ir. Ja ir oranžais paziņojums, tad darbi ir jāpārtrauc, jāmeklē drošas vietas, kur patverties. Divu sienu princips ir noteikts valstiski.

Ko vēlaties piebilst visam iepriekš teiktajam?

– Mums visiem jābūt tendētiem uz attīstību, jo tikai tehnoloģijas var pilnveidot esošo sistēmu. «Preiļu Saimnieks» šobrīd ievieš attālinātās nolasīšanas ūdens un siltuma skaitītājus. Tie ir viedie risinājumi, lai mēs varētu samazināt ūdens zudumus. Tas būtu izdevīgi uzņēmumam un iedzīvotājiem. Tehnika un katli ir novecojuši, jāstrādā, lai varētu tos nomainīt. Jāpiedalās Eiropas Savienības projektos, lai attīstītu ūdenssaimniecību, jo daudzi maģistrālie tīkli ir būvēti vēl pagājušajā gadsimta 80. gados. Tas rada drošības riskus un remontu neplānotās izmaksas. Jo tehnika un tehnoloģijas būs jaunākas, jo drošāk mēs varēsim justies. Tuvojas pilsētas svētki, lūdzu, sakārtojiet savu apkārtni, nemetiet sadzīves atkritumus pie konteineriem. Dzīvosim tīrākā un kārtīgākā pilsētā. ▀

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». Par projekta raksta «Aldis Daugavvanags par aktualitātēm «Preiļu Saimniekā»» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds